

Interview af Jesper Wung-Sung i forbindelse med udgivelsen af hans roman *Ægte brøker*

Fra: Jens Raahauge

Til: Jesper Wung-Sung

Emne: Spørgsmål til *Ægte brøker*

Kære Jesper,

Jeg har tre overordnede spørgsmål til dig:

1.

I forbindelse med den første samtale om at levere et manus til Frit for fantasi gav du udtryk for at det at skrive en bog om et skoleskyderi var en problematik som du havde tumlet med længe, men først nu turde skrive om. Hvad er for dig at se kernen i denne problemstilling, og hvad er det der gør den så vanskelig at nærme sig?

2.

Det virker som om de to hovedpersoner Marcus og Janus duellerer mod sig selv, hinanden og omgivelserne i en uvirkelighed som besætter dem, og passerer gennem en virkelighed som ignorerer dem. Hvad er det for mekanismer i deres/vores livsform der får som konsekvens at uvirkeligheden bliver til blodig virkelighed, mens virkeligheden fortoner sig?

3.

Mens Marcus og Janus' fælles interesse for døde Caligula bliver bindende og forpligtende, så føler drengene ikke den samme forpligtelse eller ansvar overfor den levende Anna som henholdsvis er Marcus' kæreste og Janus' drøm. Hvad er det for en udvikling du tillægger Anna? Og hvordan kan hun overse signalerne?

Mange hilsner
Jens Raahauge

Fra: Jesper Wung-Sung

Til: Jens Raahauge

Emne: SV: Spørgsmål til *Ægte brøker*

Kære Jens

Tak for dine spørgsmål. Jeg har forsøgt at svare kort og mere hårdt end udtømmende (og lukkede) – så der forhåbentlig er noget at sparke tilbage på.

1.

Kernen er tosidet. På den ene side er der en konkret etisk problematik. På den anden side en generel forfattermæssig overvejelse/fornemmelse.

Hvis man skriver en roman om kræft, er romanen på forhånd foran på point hos læseren. Hvis man skriver en roman om et skoleskyderi, er romanen på forhånd bagud på point. Der er en – måske rimelig – forsvarmekanisme: Hvorfor skal jeg se på et sort billede? Det skal jeg svare rigtig, rigtig godt på! Dermed er den etiske overvejelse også reelt æstetisk. Det er ikke et spørgsmål om man må skrive om et skoleskyderi, men udelukkende om *hvordan* det skal gøres. Det tog mig mange år og forsøg at finde det greb, som kunne fortælle historien.

Men den anden årsag til, jeg ikke kunne skrive *Ægte brøker før*, var, at jeg fornemmede, at romanen vil være final. At den var sidste punkt på en rute, hvor jeg – i hvert fald i romanform – kun havde sat det allerførste. Den ville lukke og slukke for den del af min forfatterskab, der beskæftigede sig med at være ung her og nu. Det var jeg ikke klar til.

2.

Janus, Marcus og Jesper vil ikke umiddelbart acceptere din skelnen mellem virkelighed og uvirkelighed. Eller måske mere præcist: Den er ikke afgørende.

Janus og Marcus påstår jo ikke, at den romerske kejser Caligula spankulerer levende rundt på deres gymnasium, de insisterer bare på at han repræsenterer *det levende*. Det gør han i mere end en forstand: For det første ved tilsyneladende at have sparket udad hele sit liv. Og for det andet ved at være så historisk uafgrænset – eller ringe afgrænset.

Måske kan man tale om fortidens "virkelighed" ved den som bekendt ikke er statisk eller fast, men i konstant forandring, fordi man kan fortolke den igen og igen. Det er Caligula et levende bevis på, se blot på de mange forskellige fortolkninger der findes af ham.

Virkeligheden er til enhver tid 100 procent. Et månedskort til bussen er reelt og anerkendt af hverdagens skinbarlige virkelighed som et gangbart middel til fx at blive transporteret ud på gymnasiet vha. Men derfra og til at tilskrive det nogen kvalitet endsige sandhedsværdi er langt. Det er Janus og Marcus' optik: Det afgørende er ikke om noget er virkeligt eller uvirkeligt, men om det er sandt eller falskt.

3.

Marcus har et fællesskab, en tosøhed eller fællesmængde med Anna. Denne fællesmængde er reel. Men Anna indgår også i et større fællesskab, en foreningsmængde, med mange andre. Det fornemmer Marcus og blandt andet derfor har han en differensmængde, som kun indbefatter ham selv (og senere, til dels, Janus).

Anna er den eneste, som når så langt, at hun forstår, at Marcus har en differensmængde. Det fatter hun. Men – for at blive i billedet – så tror hun til det sidste på muligheden for at få ham over i foreningsmængden.

Annas evne for empati er større end Marcus'. Man kan sige, at hvor hans sluttelig er for lille, er hendes sluttelig for stor. Jeg tror, at Anna overvurderer Marcus på visse punkter. Bl.a. hans evne til kompromis. Den er nærmest ikke eksisterende.

De bedste hilsner
Jesper

Fra: Jens Raahauge
Til: Jesper Wung-Sung
Emne: SV: Spørgsmål til *Ægte brøker*

Kære Jesper
Tak for svarene.

1.

Jeg er enig med dig i at det er et vældigt bjerg du har valgt at bestige, og jeg må sige at du gør det med den brutale ynde som udspringer af sammensmeltningen af den etiske fordring og dit æstetiske valg. Men når det er lykkedes dig, mener du så stadig at dit romanforfatterskab om at være ung, er afsluttet, lukket og slukket?

2.

Din argumentation kan jeg umuligt afvise, men alligevel mener jeg at have mødt en del unge med et lignende begreb om sandt og falsk, unge som også ser et eller andet Caligula-væsen som repræsentant for det levende. Ja, vi kan spore det i en række af de tekster og toner som de unge konsumerer. På trods af dette er der en del som ikke begår skolemassakrer. Ved at følge Marcus og Janus forekommer slutningen som en sand konsekvens af deres livsvalg. Men hvor i forløbet finder du de afgørende skillepunkter som lukker for andre valg?

3.

Det er interessant at du fremhæver Annas empatiske evner og hendes overvurdering af Marcus, for jeg læser hende nærmest omvendt: hendes empati rækker ikke til at hun indser Marcus' evne til konsekvens. Hun ser ikke at det du kalder differensmængden, betyder at Caligula (og Janus) er mere levende end hun er, er mere sande.

Men uanset vurderingen af Annas tilgang til Marcus (og Janus), ser du så en parallel til andre unges måde at agere på i forhold til deres eget og det andet køn i dette trekløvers ubalance?

4.

Tillægger du de to drenges latinske navne nogen vægt?

Mange hilsner
Jens

Fra: Jesper Wung-Sung
Til: Jens Raahauge
Emne: SV: Spørgsmål til *Ægte brøker*

Kære Jens,

Tak for din respons. Jeg forsøger at præcisere. Men jeg vælger nok også at gå lidt langt ud ad tangenten for at drive nogle pointer og synspunkter igennem. Derfor sætter jeg lige en stempling eller to ind ...

1.

Jeg følte at jeg befandt mig i et litterært *Catch 22*: Jeg havde svært ved at skrive *Ægte brøker*, fordi det ville blive min sidste bog om at være ung, men jeg havde samtidig svært ved at skrive en anden roman om at være ung, fordi jeg jo ville skrive *Ægte brøker*. Til sidst valgte jeg at hugge den gordiske knude over ved at

indgå en ulogisk lyssky handel med mig selv et sted i mit baghoved: Hvis jeg skrev *Ægte brøker*, skulle jeg have lov til at skrive videre om og for unge, som om *Ægte brøker* ikke eksisterede!

Mentalt handler det for mig om at punktere ethvert tilløb til finale-følelse i forhold til *Ægte brøker*. At jeg vælger at betragte den som et punkt på vejen. Så svaret er: Nej! Jeg skriver videre.

Og når jeg i det hele taget har et behov for det, så skyldes det, at de der ungdomsår er helt uforlignelige. Hvad kaos, kvaler og intensitet angår, overgår de alt, hvad jeg før og siden er blevet konfronteret med på denne side af de fyrré år.

Det er formative år med en masse selvoptagethed og selvbedrag. Begge dele måske nødvendige for overhovedet at kunne holde sig oprejst og udvikle sig. Men der er også en masse sandhed. Et blik der lige pludselig er blevet skarpt.

Det er især den skarphed, denne sensibilitet, der optager mig. Og det kan jeg godt føle at vi savner som samfund. Der er jeg helt på de unges side: Det er et perverteret samfund, der tillader at en medieperson kan tale om antal "døds ofre" i en krig som nyhedsvært denne ene aften og om "livliner" som quizvært i "Hvem vil være millionær" den næste! At det glider fuldstændig ubesværet ned med aftenkaffen er en gåde og beviser blot, at evnen til at skelne mellem rigtigt og forkert, og den grundlæggende medmenneskelighed, ikke er os givet en gang for alle, men noget vi løbende må kæmpe for at bevare. Her har vi brug for det blik som fx Marcus og Janus har.

2.

Jeg tror at *Ægte brøker* består af en ubrudt kæde af skillepunkter.

Janus og Marcus vil sandhed og konsekvens. Janus og Marcus føler sig som håbløse brøker, men længes efter at leve ægte. Det, de drømmer om, er frihed og fællesskab. Men det, de ser, er et samfund med forlornt fællesskab og falsk frihed.

Friheden først. "Det er mandag, og for Janus kan det hele koges ned til en sætning: Ingen skal bestemme noget over mig!"

Friheden til at selv at vælge sin vej, sit liv! Undgå at blive presset ned i samfundets tvungne form, blive som alle de andre, lade sig *prostituere*. Janus og Marcus kan jo se det: Det er ikke frihed, det er *friværddi*, det handler om!

Det er et ekko af mig selv. At jeg svor over for mig selv som 18-årig, at jeg aldrig skulle have et rigtigt arbejde. At jeg aldrig skulle møde klokken 9 noget sted. At ingen nogensinde skulle fortælle mig, hvad jeg skulle lave. Det er den ydre årsag til jeg blev forfatter: Så jeg selv i et og alt kunne bestemme med hvad, hvornår og hvorhenne jeg skulle arbejde.

Men det som har været motoren i mit forfatterskab er en søgen efter sandhed. Efter mening. Hvad er liv? Og hvad er et meningsfuldt liv?

Her er fællesskab med andre mennesker kernen. Det er et paradoks, at der midt i denne higen efter uafhængighed og total selvbestemmelse er en uimodståelig dragning mod fællesskabet, mod at være sammen om noget, en del af noget større.

Både Janus og Marcus vil et fællesskab, og det er i bund og grund, det skoleskyderier handler om: Fællesskabet.

Forskellen på fx et jalousidrab og et skoleskyderi er, at det første er en privat aktion, mens det andet er en offentlig. Strengt taget handler et jalousidrab om to mennesker, hvor det ene føler, at det andet svigter deres parforhold, det som de to har haft sammen. Et skoleskyderi handler om et større fællesskab, som svigter. Det peger på hele vores samfundsindretning, og bliver dermed en voldsom relevant diskussion for alle.

Både Janus og Marcus drømmer om fællesskabet. Måske tager de i virkeligheden drømmen alt for alvorligt. De føler jo at samfundet, de voksne, svigter alle deres principper om fællesskab og medmenneskelighed. Marcus har her en vigtig replik: "Hvis man tog verden seriøst, ville man *aldrig* kunne springe fra hungersnød i Afrika til et modeshow i Paris." Igen: Hvordan skal man tage nogen seriøst, der fx siger at man ikke må mobbe, når man er i gang med at mobbe en verdensdel til døde! Det gør, at skillepunkterne står i kø, og på den måde bliver romanen også "Historien om et bebudet skole-skyderi".

3.

Hvad ved forfatteren om det!? Måske handler det om at jeg ikke stiller samme krav til Anna i min egen efterfølgende fortolkning, som de der ligger immanent i romanen. Kan vi være "rørende uenige"? Som Marcus og Anna?

Ubalancen hænger nøje sammen med evnen – og behovet for – til konsekvens. Jeg tror ikke, at det kunne have vist sig, at det var Anna, som Janus kommunikerede med inkognito på *Forum Romanum*. Det er Janus og Marcus, der kan genkende sig selv i Caligula, spejle sig i ham.

Caligula er ung, intelligent og ensom. I Suetons kejserbiografier, som er en af de klassiske kilder om de romerske kejsere, står der om Caligula: "Alle personer og ting, som han interesserede sig for, var han forgæbet i indtil galskab." Det har Janus og Marcus også tilfælles med Caligula. De tilhører den type mennesker, som ikke har hobbyer, de har *besættelser*. De kan ikke bare interessere sig for noget, de bliver nødt til at dyrke det lidenskabeligt!

Endelig er der den store, fascinerende forskel mellem dem selv og den unge kejser: Caligula har magt! Han kan handle, hvor de blot kan tænke og tale.

Derfor tror jeg nok også, at du har ret. Anna opfanger heller ikke Janus' rækkevidde.

Der rummer romanen måske også det ene skillepunkt, som du spørger til. Det skiller sig endda ud ved at være et både banalt og fatalt øjeblik: Annas afvisning af Janus, da hun opsøger ham. Eller det, han oplever som hendes afvisning. Janus sidder med fløjten i munden. Han kan afblæse det hele, han har overblikket, men det er den forsmåede teenager, som får alle de mulige parallelle liv til at forsvinde, som vælger at køre linen ud. Og det vælger træffer han ubevidst dér på sengen.

4.

Ja, jeg tillægger de to drenges latinske navne vægt, samtidig med at det er to i Danmark helt almindeligt populære navne.

Marcus betyder "den stridbare", hvilket matcher Marcus' tanker. Ligesom der findes adskillige Marcus'er inden for det romerske rige, fx kejser Marcus Aurelius.

Janus kender vi fra begrebet "janushoved", som er et hoved, der har to ansigter. På samme måde med Janus: Et ansigt udadtil, og så alt det han gemmer "bagtil".

Derudover ligger der en hilsen til den måske mest kendte danske ungdomsroman, Klaus Rifbjergs "Den kroniske uskyld", og dennes hovedperson, Janus. I "Ægte brøker" kommer vi meget tættere på Marcus, end vi gør på Tore i "Den kroniske uskyld", men ellers opererer begge romaner med en beslægtet trekantsskulptation, hvor Janus (x 2) er forelsket i sin vens kæreste: Janus lig Janus, Marcus lig Tore, Anna lig Helle.

Men hvis vi taler om referencer, så er Johannes V. Jensens *Kongens Fald* afgørende for *Ægte brøker*. For mig handler *Kongens Fald* om destruktivitet. Fra den indledende beskrivelse af gabestokken eller det mord som Otte Iversen overværer, til Jakob Spillemand der hænger sig selv i romanens sidste sætninger! *Ægte brøkers* parallel til gabestokken er medieverden, fx billederne på tv-skærmen af fanger i orange dragter eller forældrenes "Se og hør", som ligger ved siden af Janus, da han kaster op.

Der er meget Mikkel Thøgersen i Janus både fysisk og psykisk. Fysisk er begge høje, tynde og iøjnefaldende. Øjeblikket hvor Janus stikker overkroppen ud af vinduet i tageljigheden er en direkte kalkering af kapitlet "København ved Nat" hvor Mikkel Thøgersen står på sit kammer halvfuld og stirrer ud over byens tage. Psykisk rummer de meget af det samme: De har en enorm vrede og vilje – og et gigantisk håb. Psykisk beskriver Johannes V. Jensen, hvordan Mikkel Thøgersen bærer på denne farlige blanding af stor skam og stor selvfølelse. Det gælder også for Janus. Og så har de uroen i kroppen, distræthed, til fælles. Mikkel kan ikke studere, Janus kan ikke studere. Janus kan ikke engang passe en avisrute. Begge er fyldt til randen med længsel og *weltschmerz*. Jeg regner Mikkel Thøgersen for at være dansk litteraturs første *teenager!*

Mange hilsner
Jesper